

Gruvarbetare i ord och bild, utställning i Jakobina gruvstuga, Grängesberg sommaren 2002.

Gruvarbetare i ord och bild - ett kulturprojekt

Roine Jansson, bosatt i Österbybruk och tidigare gruvarbetare i Dannemora har under senare år intresserat sig för ursprunget till vallonerna – Vallonien i Belgien. Vid ett trettiotal besök i Belgien har Roine intervjuat och porträtterat gruvarbetare och deras miljöer, han har haft utställningar där och i Österbybruk, ensam och tillsammans med belgiska konstnärer. För att kunna kommunicera med kolgruvearbetarna har han lärt sig franska och under sina vistelser i Belgien bor han hos fackliga kamrater.

I projektet *Gruvarbetare i ord och bild* arbetar Roine Jansson under tre års tid med att teckna och måla gruvarbete och gruvarbetare i Sveriges gruvor. För varje ny ort görs en utställning som ständigt växer efter kontakter med fler miljöer och gruvarbetare. Efter tre år planeras en stor samlingsutställning och en bok med intervjuer och bilder. Den internationella utblicken finns alltid med.

Gruvarbetare i ord och bild är ett kultur-i-arbetslivetprojekt i Metalls avdelning 25 Gimo i samarbete med Metallindustriarbetareförbundet och med stöd från Statens Kulturråd.

Roine Jansson

Lillgatan 1, 748 32 Österbybruk, tel: 0295-209 94, 070-655 86 47
Är utbildad i KV:s konstskola i Uppsala 1973-1974 och Konstfackskolan skulptur 1974 -1976.

REPRESENTERAD: Östhammars kommun, Tierps kommun, Uppsala kommun, Bodens kommun, Gällivare kommun, Stockholms stad, Älvkarleby kommun, Statens konstråd, Uppsala läns landsting, Upplandsmuséet, Norrbottens läns landsting, Östergötlands läns landsting, Uppsala konstmuseum, Stora Kopparbergs museum Falun, Nystads kommun i Finland, Marche en Famenne i Belgien, Arbetarskyddsfonden i Stockholm. Metallindustriarbetareförbundet i Stockholm.

OFFENTLIG UTSMYCKNING:

ÖSTERBYBRUK: "Gruvan och stålverket" al secco 1982, Trapphus, "vår och sommar" akryl 1991, fasadmålning "Möte vid Harviks vägskäl" silicatifärg 1996.
UPPSALA: Årsta vårdcentral i Uppsala, akryl 1983, Trädgårdstaden Uppsala, stensulptur 1991-92.
FORSMARK: Forsmarks kraftverk, tempera 1985.
STOCKHOLM: lös konst i tunnelbanan (Zinkensdamm) 1980, Stockholms brandförsvär, tempera 1997.
GIMO ABF: Östhammar, tempera 1999.
ÄLVKARLEBY: Brandstationen i Skutskär 2000.

Gruvarbetare i konsten

En vandringsutställning med verk av Roine Jansson med början sommaren 2002.

Från belgiska kolgruvor...

"Under mina vandringar på kullarna ovanför Liège kände jag plötsligt en doft som steg upp ifrån underjorden, det var doften från gruvan och det var exakt samma doft som jag mindes ifrån arbetet i Dannemora gruvor, jag hörde plötsligt rösterna hemifrån på dessa kullar.

Alla belgiska gruvor är nedlagda men jag sökte upp gruvarbetarna som ännu bor i Liège och Charleroi för att teckna deras porträtt och lyssna på deras berättelser om arbetet och livet.

Under arbetet började jag åter tänka på de svenska gruvorna och de svenska gruvarbetarna och kände ett behov av att återvända för att se hur det är idag i den svenska gruvindustrin, för att även här teckna porträtt och lyssna till berättelser. Så föddes idén om en utställning som ska vandra runt på de olika orterna som har anknytning till gruvhanteringen."

Gata i Seraing, Liège i Belgien 1999. I bakgrunden koksverk och nedlagda kolgruvor. Olja 1999

Överst: Stålverk, koksverk, masugn i Marchienne au pont i Charleroi.
Från vänster: Brytningsort i kolgruva. Den årliga minneshögtiden över arbetarna som dödades i den stora gruvolyckan 1956 i Bois de caiser i Marcinelle. Gruvan i Bois de caiser i Marcinelle som numera är museum.

...till den svenska malmen

"1987 kom mina gamla arbetskamrater från Dannemora gruva och frågade om jag ville vara med i kampen mot gruvans nedläggning. Jag blev oerhört glad att jag fick en chans att hjälpa till. Vissa dagar var hela avdelningsstyrelsen hemma i min ateljé för att iordningställa skärmar, det var en blandning av konst och tidningsutklipp. Vi gjorde en utställning på torget i Österbybruk där mina stora målningar från gruvarbetet hängde på Konsums ytterväggar och skärmarna fyllde hela torget.

När det sedan blev dags för demonstration, så gjorde jag banderollen som bars i tåten."
Roine Jansson

Till vänster: Laddning i Garpenbergs gruva, akvarell 2003.

Till höger: Skutborming i skraport på 430 meters djup, Dannemora gruva, olja 1979.

Till vänster: Hävare i blygruvan i Laisvall, olja 2002.

Till höger: Demonstration mot nedläggningen av Dannemora gruva 1987, olja 2002.

Till vänster: Transport av räddningskammare, Garpenbergs gruva, akvarell 2003.

Till höger: Viljo Vehmanen, gruvarbetare i Grängesberg, teckning 2002.

Längst till höger: Städerna i Garpenbergs gruva, teckning 2003.

